

Redactioneel

Na het bijzondere themanummer als eerbetoon aan de in november 2012 overleden Professor Wynand Wijnen, volgt nu een gevarieerd zomernummer. Het eerste artikel is alvast een voorloper op het volgende nummer dat een themanummer zal worden over de Nederlandse Strategische agenda Hoger Onderwijs. Dat deze agenda ook interessant is voor Vlaamse lezers, blijkt uit het artikel van Berings over Cultuurspiegels, dat aansluit bij het thema Kwaliteitsborging van de Strategische agenda. Dit artikel bespreekt een aantal fundamentele managementparadoxen waar een instelling voor hoger onderwijs mee worstelt. Hierbij wordt de invoering van kwaliteitssystemen als voorbeeld genoemd. Berings bekijkt het spanningsveld tussen 'sturing' en 'vrijheid'

als paradox en gaat op zoek naar creatieve en werkbare oplossingen die de tegenstelling overstijgen. Dit basisprincipe wordt uitgewerkt aan de hand van het concurrerende waardenmodel voor het hoger onderwijs, op basis waarvan later het instrument Cultuurspiegels is ontwikkeld. Vervolgens wordt de mogelijkheid verkend om op basis van de kernkwadrantenbenadering deze tegenstellingen dialectisch te gaan benaderen.

In het tweede artikel beschrijven van Gorp, Vos en Wolfensberger een experiment met workshops om de reflectievaardigheden van studenten aan het Honours College Geowetenschappen van de Universiteit Utrecht naar een hoger plan te tillen. Het artikel richt zich op de relatie tussen gebonden vrijheid, een instrument om getalenteerde studenten uit te dagen om te komen tot excellente prestaties, en reflectie in het honoursonderwijs. De auteurs bespreken de relatie tussen reflectie, gebonden vrijheid en motivatie en enkele kenmerken van het Honours College Geowetenschappen. Vervolgens worden de opzet van de workshops en de eerste uitkomsten beschreven. Van Gorp, Vos en Wolfensberger komen tot een aantal conclusies. De meeste reacties van de studenten waren positief en de portfolio's geven aan dat de studenten met de nieuwe manier van kijken (reflecteren op sterke punten en niet op 'zwakke' punten) aan de slag gaan. Bij alle studenten is een begin van hun professionele koersbepaling te zien. Omdat het programma vanaf het begin al de gebonden vrijheid biedt, adviseren de auteurs dat nieuwe deelnemers idealiter binnen twee maanden na hun officiële start een eerste workshop volgen. Een bijkomend positief effect van de workshops is de versterking van het groepsgevoel. Het lijkt erop dat studenten zinvol gebruik maken van de gebonden vrijheid.

Het EHON katern bestaat deze keer uit een Conferentieverslag van de Onderwijs Research Dagen (ORD) 2013 te Brussel en een verslag van de jaarlijkse tweedaagse bijeenkomst van de EHON studiegroep onderwijskundige professionalisering (SOP) gehouden in Maastricht. Het overkoepelende thema van de ORD was dit jaar 'Over Waarden'. Het verslag beschrijft enkele sessies over hoger onderwijs aan de hand van de drie overkoepelende thema's 'Transities naar hoger onderwijs', 'Leren in het hoger onderwijs' en 'Talentontwikkeling in het hoger onderwijs'. Het thema van de SOP tweedaagse was 'Energizers'. Dit zorgde voor workshops met actieve

werkvormen, zeer levendige discussies en een breed scala aan onderwerpen variërend van zeer praktische workshops tot onderwijskundig onderzoek. In het artikel uit de "oude doos" is verslag opgenomen over een onderwijscongres in 1980. Opmerkelijk is dat de discussie over aandachtsverdeling tussen onderzoek en onderwijs in het WO nog niet wezenlijk veranderd is in de afgelopen 23 jaren. Misschien iets om te overpeinzen onder een parasol in een zonnig vakantieoord.

Floris van Blankenstein ten slotte bespreekt in het Signaal het boekje Vijftig Onderwijstips van het Expertisecentrum Hoger Onderwijs (Universiteit Antwerpen). Onderwijs geven kan uiteraard niet worden herleid tot een optelsom van 50 onderwijstips. Desalniettemin bieden de tips inspiratie om de eigen onderwijspraktijk vorm te geven of te verbeteren. De tips zijn geordend volgens 8 categorieën: Activeren, Studentinteractie, Klasmanagement, Opdrachten, Groepswerk, Begeleidingsinstrumenten, Toetsvormen, Toetsen opstellen, Beoordelen en Curriculum. Bij elke tip staan verwijzingen naar boeken, artikels en websites voor wie meer of verdiepende informatie wil.

Tanja Jaklofsky